

(Βέρ.) Τένεδ. κ.ά. βαάδ' Σαμοθρ.

Ἐκ τοῦ μεσν. βαράδιν. Ἰδ. Δουκ.

1) Κυψέλη Θράκ. (Αἰν. Βιζ. Λούπιδ.) Ἰμβρ. Σαμοθρ. Τένεδ. κ.ά. 2) Βαράδα, ὁ ἰδ., Θράκ. (Σηλυβρ. Σιρέντζ.) Μακεδ. (Βέρ.) κ.ά. : Φρ. Εἶναι ἓνα βαράδι (ἄπληστος, ἀχόρ-ταστος) Σηλυβρ.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Σαμοθρ.

βάραθρο τό, λόγ. κοιν. βάλαθρο Εὐβ. (Κύμ.) βά-λαθρον Εὐβ. (Στρόπον.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βάραθρον.

Χάσμα γῆς.

βαραθρώνω ἀμάρτ. βαλαθρώνω Εὐβ. (Κύμ.) βα-λαθρώνου Εὐβ. (Στρόπον.)

Ἐκ τοῦ μεταγν. βαραθρῶ.

Ρίπτω εἰς βάραθρον.

βαράκιν τό, Χίος (Καρδάμ. κ.ά.) βαράκι Θήρ. Θράκ. Ἰκαρ. Κρήτ. Νίσυρ. κ.ά. — Λεξ. Περίδ. Αἰν. Βλάστ. βαράκ' Ἡπ. (Ζαγόρ.) Θράκ. (Αἰν. Μάδυτ. Σαρεκκλ.) Μακεδ. (Καταφύγ.) Σάμ. Σκίαθ. κ.ά. βαράκ' Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ.) βαράχ' Πόντ. (Κοτύωρ. Χαλδ.) βαράχ' Ἰμβρ. Ἐκ τοῦ Τουρκ. *varak*, ὁ ἐκ τοῦ παρ' Ἡσυχ. βάραξ. Ἰδ. ΜΣτεφανίδ. ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 6 (1923) 212.

1) Λεπτότατα φύλλα χρυσοῦ ἢ ψευδοχρύσου ἐνθ' ἄν. : ἄσμ.

Γαμπρὸς εἶναι γαρίφαλο, νύφη τριανταφυλλάκι, παράνυφ' εἶναι τὸ ψηφί μετ' ὁ χρυσὸ βαράκι

Ἰκαρ.

Στολίσσετε τὰ στέφανα μετ' ἄνθη καὶ βαράκι

Θήρ. β) Πληθ. βαράκια, ποικίλματα διὰ λεπτῶν φύλ-λων χρυσοῦ Κρήτ. 2) Χρυσόκολλα Μακεδ. — Λεξ. Περίδ.

Ἡ λ. ἐν τῷ πληθ. Βαράκια καὶ τοπων. Σῦρ. [**]

βαρακ-κᾶς ὁ, Λυκ. (Λιβύσσ.)

Ἴσως ἐκ τοῦ οὐσ. βαράκιν.

Χαρτόσημον.

βαρακλήδικος ἐπίθ. Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βαρακλῆς < Τουρκ. *varakli* παρὰ τὸ θέμα τοῦ πληθυντικοῦ.

Ὁ πεποικιλμένος μετ' βαράκιν, ὁ ἰδ.

βαράκωμα τό, Λεξ. Περίδ. Αἰν. Βυζ. Δημητρ. βα-ράκωμαν Πόντ. (Τραπ.) βαράκουμα Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βαρακῶνω.

1) Ἐπιχρύσωσις, ἐπικάλυψις μετ' φύλλα χρυσοῦ ἐνθ' ἄν.

2) Ἐπιχρύσωσις διὰ χρυσοκόνεως Ἡπ. (Ζαγόρ.)

βαρακῶνω Θήρ. Θράκ. Πόντ. (Τραπ.) κ.ά. — Λεξ. Περίδ. Αἰν. Βυζ. Βλαστ. Δημητρ. βαρακῶνον Ἡπ. (Ζα-γόρ.) Θράκ. Μακεδ. (Καταφύγ.) Σάμ. Σκίαθ. Σκῦρ. κ.ά. βαραγῶνον Ἰμβρ. Λέσβ. Μακεδ. (Χαλκιδ.) βαραχῶνον Πόντ. (Κοτύωρ.) φαραγῶνον Λέσβ. (Ἀγιάς.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βαράκιν.

1) Κοσμῶ διὰ φύλλων χρυσοῦ ἐνθ' ἄν. : Βαρακῶνω κλωνιὰ δάφνης Θράκ. Βαραχῶνω τὰ κοκκία (κόλλυβα) Κο-τύωρ. Βαρακουμέν' βᾶγια Σκίαθ. Βαραγουμένα λουλούδια Ἰμβρ. || ἄσμ.

Βαρακωμένε μου λαλὲ τὸ' ἀγτέ πλουμουδισμένε, τὰ ξένα μάτια σὲ θωροῦν τσαὶ τὰ δικά μου κλαίνε

Σκῦρ.

Μῆλον μου κατακόκκινον, μῆλον βαρακουμένου

Σάμ.

Βιόλα μου βαρακωμένη | καὶ 'ς τὰ ἄνθη στολισμένη Θράκ.

Βάνι τοὶ 'ς τοῦ τσιφάλι μου βαραγουμένη διόλα

νὰ ἔρχουδι γ-οἱ λεύτιρις νὰ λέν τὰ μοιρουλόγια

Λέσβ. 2) Ἐπιχρυσῶνω μετ' χρυσόκοκκιν Ἡπ. (Ζαγόρ.) : Βαράκουσα τ'ν κουρνίζα τ' καθρέφτ'. 3) Μέσ. χρυσίζω ἐξ ἀνταυγείας Λέσβ. (Ἀγιάς.) : Φαραγῶνον τὰ διδρικά.

βαράρι τό, ἀμάρτ. βαράρ' Προπ. (Κυζ.)

Λέξις πεποιημένη. Πβ. βαρβάρι καὶ βαρδάρι.

Ἡ φτερωτὴ τοῦ μύλου.

βαραχτὰ τά, Καπ. (Φάρας.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Καρποί.

βάρβακας ὁ, Σέριφ. κ.ά.

Ἐκ τοῦ μεταγν. παρ' Ἡσυχίω οὐσ. βάρβαξ.

Τὸ πτηνὸν ἱέραξ Ἑλεονώρα (falco Heleonorae) τῆς τάξεως τῶν ἀρπακτικῶν (rapaceae). Συνών. βαρβάκι, βαρβακίνα. [**]

βαρβάκι τό, Σίκιν. Σύμ. Σῦρ. Χίος κ.ά. — Λεξ. Βλαστ. βαρβάτσι Πάρ. βαρβάτο' Μύκ. Τήν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βάρβακας ἢ ἐκ παλαιοῦ ἀμαρτ. βαρ-βάκιον.

Βάρβακας, ὁ ἰδ.

***βαρβακίζω**, βαρβατίζω Κύπρ.

Ἐξ ὀνοματοποιημένης τινὸς λέξεως *βαρβάκ. Πβ. τὸ ἀρχ. βαρβαρίζω < βάρβαρος.

Ὁμιλῶ διὰ φωνῶν συγκεχυμένων ὁμοῦ μετ' ἄλλων ὁμοίως ὁμιλούντων : Ἐβαρβατίζαμε πολ-λὰ τῶν βαρύνθηκα τῶ' ἔφνα.

βαρβακίνα ἡ, Θήρ. Σίφν. Σῦρ. Τήν. κ.ά. — Λεξ. Βλαστ. 423.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βαρβάκι καὶ τῆς καταλ. -ίνα.

Βάρβακας, ὁ ἰδ.

***βαρβαλ-λάσ-σω**, βαρβαλ-λᾶσ-σω Ρόδ.

Λέξις πεποιημένη. Πβ. καὶ βαρβαταρίζω.

Εἶμαι πλήρης πράγματός τινος, βριθῶ.

βάρβαλ-λο τό, Εὐβ. (Ἀνδρων.)

Λέξις πεποιημένη.

Ἀνθρώπος ἀκαταπαύστως ὁμιλῶν, ἀδιακόπως φωνα-σκῶν : Ἐν παύγει τὸ βάρβαλ-λο νὰ πῇ τὸ' ἄλλος κἀνένας. Ἐθὰ σκάσης, βρε βάρβαλ-λο!

Βαρβάρα ἡ, Ἡπ. Θράκ. (Ἀδριανούπ. Αἰν. Μάλγαρ. Σαρεκκλ. Σηλυβρ. Σουφλ.) Πελοπν. (Μεσσ.) κ.ά.

Τὸ μεταγν. κύριον ὄν. Βαρβάρα.

1) Ἡ ἁγία Βαρβάρα ἐορταζομένη τὴν 4 Δεκεμβρίου Ἡπ. Πελοπν. (Μεσσ.) : Φρ. Ἐχ' τῆς Βαρβάρας τὰ κλειδιά (ἐπὶ τοῦ θέλοντος νὰ ἐξασκήσῃ ἀπόλυτον κυριαρχίαν) Ἡπ. || Γνωμ.

Ἡ Βαρβάρα βαρβαρίζει | καὶ ὁ Σάββας σαβανώνει

καὶ ἄγιο-Νικόλας πλάκωσε | τὰ χιόνια φορτωμένος

(ἐπὶ τῆς χιόνος ἢ ὁποῖα ἀρχίζει νὰ πίπτῃ τὴν ἐορτὴν τῆς ἁγίας Βαρβάρας, δυναμώνει τὴν ἐορτὴν τοῦ ἁγίου Σάββα καλύπτουσα τὴν γῆν οἶονεὶ ὡς σάβανον καὶ γίνεται πυκνο-τάτῃ τὴν ἐορτὴν τοῦ ἁγίου Νικολάου) Μεσσ.

Βαρβάρα βαρβαρώνει, | Σάββας σαβανώνει,

ἄγιο-Ν'κόλας παραχώνει

(συνών. τῷ προηγουμένῳ) Ἡπ. Πβ. ἄγιά-Βαρβάρα, ἄγι-Νικόλας. Ἡ λ. καὶ ὡς κύριον ὄν. κοιν. ὡς τοπων.

Κρήτ. Μακεδ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.) 2) Εἶδος γλυκύσματος ἐκ πολτοποιημένου διὰ τῆς βράσεως σίτου, ζαχάρεως καὶ ἄλλων οὐσιῶν παρασκευαζόμενον κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆς

άγιας Βαρβάρας και μοιραζόμενον εις τὰς συγγενικάς και φιλικὰς οικογενείας Θράκ. ('Αδριανούπ. Αίν. Μάλαρ. Σαρεκκλ. Σηλυβρ. Σουφλ. κ.ά.) Συνών. *βάρβαρα*.

3) Πτηνόν τι ἄγριον Θράκ. (Αίν.)

4) Πτηνόν τι οἰκιακὸν Θράκ. (Αίν.) Κρήτ. (Σητ.)

βαρβάρα ἡ, Νίσυρ.—ΑΤανάγρ. Σπογγαλ. 59 *βερβέρα* 'Ηπ. Κρήτ. *βιρβέρα* Μακεδ. (Σισάν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Λέξις πεποιημένη. Πβ. και ΦΚουκουλ. ἐν 'Αφιερ. εις ΓΧατζιδ. 39.

1) Φλυαρία Κρήτ.: 'Αμα κινήση τὴν βερβέρα δὲ σ' ἀφίνει νὰ φύγῃς Κρήτ. Συνών. **βαρβαρίσμα* 1, **βαρβαρίστυ*, *βαρδάρισμα*. β) Μετων. φλύαρος Κρήτ.: 'Εκίνησ' ἡ βερβέρα και δὲν ἀφίνει ἄλλον νὰ μιλήσῃ. Συνών. **βαρβάρης* 2, **βαρβαριστής*, *βαρδάρης*. γ) Γυνὴ φλύαρος Νίσυρ. Συνών. **βαρβάρω*. 2) 'Η καμπάνα τῆς ἐκκλησίας Νίσυρ. 3) Δικλείς τῆς περιεφαιαίας τοῦ δῦτου ἐκ τῆς ὁποίας ἐξερχόμενος ὁ ἄῃρ παράγει φουσαλίδας ΑΤανάγρ. ἐνθ' ἄν. 4) Μέγας φόβος, τρόμος (ἡ σημ. ἐκ τῶν ἀκαθορίστων φθόγγων τοὺς ὁποίους ἐκφέρει ὁ καταλαμβάνόμενος ὑπὸ τρόμου) 'Ηπ. Μακεδ. (Σισάν.): Πῆρε βερβέρα ὁ κόσμος 'Ηπ. 5) 'Εκφοβισμὸς Μακεδ. (Σισάν.): 'Απὸν τέτοιες βιρβέρις δὲν παίρν' τοὺν δικό μ' τοὺν κιφάλ'. Συνών. **βαρβαρίσμα* 2, *φοβέρα*. 6) Ζῶον σαρκοφάγον μικρὸν και δειλὸν Στερελλ. (Αἰτωλ.)

βάρβαρα τά, 'Ιων. ('Εφεσ.) Κῶς.

'Εκ τοῦ ὄν. *Βαρβάρα*.

'Ιδιαίτερα φαγητὰ ἢ γλυκύσματα παρασκευαζόμενα τὴν 4 Δεκεμβρίου ἑορτὴν τῆς ἁγίας Βαρβάρας. Συνών. *Βαρβάρα* 2.

βάρβαρα ἐπίρρ. κοιν.

'Εκ τοῦ ἐπιθ. *βάρβαρος*.

Κατὰ τρόπον βάρβαρον, ἀγροίκως, βαναύσως, σκληρῶς: Φέρεται βάρβαρα 'ς τοὺς ἄλλους. Δέρνει βάρβαρα.

***βαρβάρakas** ἐπίθ. *βαρβάλακας* Νίσυρ.

Λέξις πεποιημένη.

'Ο ὁμιλῶν μεγαλοφώνως ἢ ὁ φλυαρῶν. Συνών. *φωνακλᾶς*.

βαρβαραλαξία ἡ, Πόντ. (Οἶν.)

'Εκ τοῦ ρ. **βαρβαραλάζω*.

'Αλαλαγμός, θόρυβος, ὀχλοβοή. Συνών. *βαρβατάρισμα*.

***βαρβάρas** ἐπίθ. *βιρβέρας* Μακεδ. (Βλάστ.)

'Εκ τοῦ οὖς. *βαρβάρα*.

'Ο προκαλῶν τρόμον. Τὸ *Βιρβέρας* και ἐπών. Μακεδ. (Βλάστ.)

βαρβαγαροῦ ἡ, Κατπ.

'Αγνώστου ἐτύμου. Κατὰ RDawkins Modern Greek in Asia Minor 588 πιθανῶς ἐκ τοῦ *βάρβαρος* και *κα-* ἢ (γυναῖκα).

Δράκαινα.

***βαρβάρης** ἐπίθ. *βερβέρης* Θήρ. Κρήτ. Θηλ. *βερβέρα* Θήρ. Κρήτ.

Λέξις ὀνοματοποιημένη. 'Ιδ. Κορ. 'Ατ. 4, 53. Τὸ *βερβέρης* και παρὰ Σομ.

1) 'Ο μὴ δυνάμενος νὰ ὁμιλήσῃ εὐκρινῶς, τραυλὸς Κρήτ. 'Η σημ. και παρὰ Σομ. 2) Φλύαρος Θήρ. Κρήτ. Συνών. *βαρβάρα* 1β, **βαρβαριστής*, *βαρδάρης*.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

βαρβάρι τό, Πελοπν. (Τριφυλ.) κ.ά.

Λέξις πεποιημένη. Πβ. και *βαράρι*.

Βαρδάρει 1, ὁ ἰδ.

***βαρβαρίζω**, *βαρβαλιάζω* Εὔβ. ('Ανδρων.)

Λέξις πεποιημένη.

Φλυαρῶ: *Εἶντα βαρβαλίζεις τόσες ὥρες*; Συνών. *βαρβαρίζω* (I) 1δ.

βαρβαρίζω (I) 'Ηπ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.) *βερβερίζω* Θήρ. Κρήτ. Μακεδ. (Θεσσαλον.) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Πόντ. ('Οφ.)—Λεξ. Αἰν. *βερβερίζου* Εὔβ. ('Ανδρων. Αἰλωνάρ. Κύμ. 'Οξύλιθ.) *βιρβιρίζω* 'Ηπ. Κρήτ. *βιρβιρίζου* Εὔβ. (Στρόπον.) 'Ηπ. (Ζαγόρ.) Μακεδ. (Βλάστ.) Καταφύγ. Κοζ. Σισάν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) *βιρβιρῶ* Μακεδ. (Βλάστ.) *μπαρβαρίζω* 'Ηπ. *μπαρβαρίζου* 'Ηπ. (Ζαγόρ.) Θεσσ. (Ζαγορ.)

Τὸ ἀρχ. *βαρβαρίζω* = ὁμιλῶ ὡς *βάρβαρος*, ἤτοι γλῶσσαν ἀκατάληπτον. Τὸ *βερβερίζω* = βατταρίζω και μεταγν.

1) 'Εκφέρω ἀνάρθρους φθόγγους Εὔβ. ('Ανδρων. Κύμ.): 'Ασμ.

Γέμισ' ὁ στόμας του αἵματα, τὰ χεῖλη του φαρμάκια, ἢ γλῶσσα του βερβέριζε 'ὅταν τὸ χελιδονάτσι

Κύμ. β) Τραγουδῶ παραπονετικά και λυπηρὰ ἄσματα Λεξ. Αἰν. γ) 'Ομιλῶ πολὺν και συνεχῶς χωρὶς νὰ μ' ἐννοοῦν οἱ ἀκούοντες, ὁμιλῶ ἀκατάληπτα Κρήτ.: *Βερβερίζει και δὲ γατέει εἶδα λέει*. δ) Φλυαρῶ 'Ηπ. (Ζαγόρ. κ.ά.) Θεσσ. (Ζαγορ.) Θήρ. Κρήτ. κ.ά.: *Μόνο γιὰ νὰ βερβερίζη εἶναι Κρήτ.* Συνών. **βαρβαρίζω*. ε) Βομβῶ Κρήτ.: Φρ. *Βιρβιρίζει 'ς τ' ἀπτί μου* (μὲ ἐνοχλεῖ μὲ τὴν πολυλογίαν του). ς) Κλαίω και δὴ ἀκαταπαύστως Εὔβ. (Αἰλωνάρ. Κύμ. 'Οξύλιθ.) Πελοπν. (Καλάβρυτ.): *Βερβερίζει τὸ παιδί Κύμ. 'Οξύλιθ.* ζ) Φωνάζω γοερῶς Μακεδ. (Κοζ.) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) 2) Καταλαμβάνομαι ὑπὸ μεγάλου τρόμου, φρίττω 'Ηπ. (Ζαγόρ. κ.ά.) Μακεδ. (Θεσσαλον. Καταφύγ. Σισάν.): *Σὶ γλέπου κι βιρβιρίζου 'Ηπ. Βιρβέρ'σι οὐ κόσμους ἀπ' ἀπαντὸν αὐτόθ.* Καὶ μετβ. προξενῶ εἰς τινα τρόμον Μακεδ. (Βλάστ. Σισάν.): *Οὐ δάσκαλους βιρβέρ'ξι πουλὺν τὰ πιδιά Σισάν. Βιρβιρίκι πουλὺν κι ἀποντότι τοὺν πιάν' μιὰ βιρβέρα αὐτόθ.* 3) Τρέμω Πόντ. ('Οφ.): *'Ας σὸ πολλὰ τὸ κρύο βερβερίζ'.* 4) Αἰσθάνομαι φρικίαςιν εἰς τὸ σῶμα Στερελλ. (Αἰτωλ.): *Μὴ μὶ χαιδεύ'ς, γιὰτὶ βιρβιρίζ' τοὺν κουρμί μ'.* *Ψύλλους νὰ πιράσ' ἀπ' ἄπανον μ', βιρβιρίζ' τοὺν κουρμί μ'.* 5) Αἰσθάνομαι πόνον Εὔβ. (Στρόπον.): *'Εχον τρουῦρίστρα κι βιρβιρίζου νύχτα μέρα.*

βαρβαρίζω (II) Αἰγιν. Θεσσ. ('Αλμυρ.) Θράκ. ('Αδριανούπ.) Πελοπν. (Μεσσ.) Χηλ. κ.ά.

'Εκ τοῦ ὄν. *Βαρβάρα*.

Τὸ ρῆμα ἐπλάσθη παρηχητικῶς ἄνευ ὠρισμένης σημασίας πρὸς πλήρωσιν τοῦ κενοῦ τῶν στίχων, εἰς τοὺς ὁποίους ὑπάρχει ὁμοίως ρῆμα παρηχητικόν, ἀλλὰ μετὰ σημασίας ἐνθ' ἄν.: Γνωμ.

'Η Βαρβάρα βαρβαρίζει | και ὁ Σάββας σαβανώνει

και ἄγιο-Νικόλας πλάκωσε | τὰ χιόνια φορτωμένος

(διὰ τὴν σημ. τοῦ γνωμ. ἰδ. τὴν λ. *Βαρβάρα* 1) Μεσσ. Τὸ γνωμ. ἐν παραλλαγαῖς και ἀλλαχοῦ. Συνών. *βαρβαρώω*.

βαρβαρίκι τό, Πελοπν. (Κάμπος Λακων.)

Λέξις πεποιημένη.

Πλήθος προβάτων, ἐριφίων, βοῶν, χοίρων, ὀρνίθων κττ.: *'Εχει βαρβαρίκι πρόβατα.*

ΤΟΜ. Γ'—56

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ